

Jézusnak a mustárfa és a kovászos kenyeret készítő háziasszonyról szóló példázata

Énekek: 164;345;367 és 500.

Ige: Más példázatot is mondott nekik: Hasonló a mennyek országa a mustármaghoz, amelyet az ember elvet a szántóföldjébe. Kisebb ez minden magnál, de amikor felnő, nagyobb minden veteménynél, fává lesz, úgyhogy eljönnek az égi madarak, és fészket raknak az ágain.

Más példázatot is mondott nekik: Hasonló a mennyek országa a kovászhoz, amelyet vett egy asszony, és belekevert három mérce lisztbe, mire az egész megkelt. Mindezeket példázatokban mondta Jézus a sokaságnak, és példázat nélkül semmit sem mondott nekik, hogy beteljesedjék a próféta mondása: Példázatokra nyitom meg számat, feltárom mindazt, ami a világ teremtése óta rejtve volt. Akkor elbocsátotta a sokaságot, és bement a házba. Tanítványai pedig odamentek hozzá, és ezt mondták: Magyarázd meg nekünk a szántóföldben nőtt konkoly példázatát! Mt 13: 31-36.

Szeretet testvéreim!

Rendkívül aktuális kérdés most az, hogy mi, akik az Úr Igéjén csüngünk hétről hétre felismertük-e napjainkban az Isten cselekvését? Ennél nehezebb kérdés pedig az, hogy együtt mozgunk-e és együtt élünk-e az Isten jó akaratával és cselekvésével, vagy az ördög, a nagy szétdobáló, görögöl diábolosz, bennünket is képes elragadni az Úr nyugalmából? A legizgalmasabb kérdés viszont most mégiscsak az, hogy nagy az általános, sőt eme egyetemes felbomlás mindenek szétdobáló erőinek kereszttüzeiben Urunk békessége van-e bennünk, és belesimulunk-e a mi Urunk és Istenünk üdvözítő és örök életet adó szent akaratába? Háborgó lelkünk vajon képes-e meglátni sokféle félelmünk kavalkádjában az Isten közöttünk és bennünk is jelenlévő, titokzatosan kibontakozó, minket magával ragadó mennyeknek országát, az Úr mennyei erőinek bennünk való rejtett munkálkodását?

Az evangélium képes nyelvére konvertálva ugyanezt a kérdést úgy kérdezem, hogy nagypéntek átláthatatlan sötétségében, annak összes rettegése, borzalma és iszonyata közepette lehetséges-e, hogy meglássuk e halált diadalmasan legyőző Isten Fiát, a Messiás Jézust, a mindeneket kezében tartó mennyei Atyát?

Ne legyen rejtve előlünk, hogy az Úristen eleve elhatározott üdvtervében kiszabott időt és helyet, sőt szabadságot és szabad kezet ad a gonosznak, hogy az kitombolhassa magát. Jézus ezt az időt az ölni akaró ördög fia¹ órájának és a sötétség hatalmának nevezi!² Az Isten felhatalmazásával pusztító gonosz jelenlétében a félelem és rettegés pokoli erői örvénylenek körülöttünk, s már-már úgy érezzük, hogy bennünk is. Nincs ember, aki önmaga erejéből képes volna ellene állni az ilyen formában jelen lévő és munkálkodva elvesztő halálnak. Ezek a démoni erők lelki-szellemi épségünket képesek eltorzítani, a helyes, jó gondolkodásunkat, az Istennek kedves akaratunkat és vágyakozásunkat képesek elhajlítani. Egyetlen szempillantás alatt képesek minden Krisztusnak tett szent hűségünköt összemorzsolni, kivéve, ha Krisztus Urunk kegyelme meg nem ragad és meg nem tart!

Az ördögökkel való szellemi viaskodás nem valami jelképes beszéd, hanem valóságos harc, amit Krisztus Jézus oldalán bizony nekünk kell megnyerni. Sokan tagadják, de fizikálisan is

¹ Ti az ördög atyától valók vagytok, és a ti atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni. Az emberölő volt kezdetől fogva, és nem állott meg az igazságban, mert nincsen ő benne igazság. Mikor hazugságot szól, a sajátjából szól; mert hazug és hazugság atyja. Ján 8:44.

² Mikor minden nap veletek voltam a templomban, a ti kezeiteket nem vetétek én reám; de ez a ti órátok, és a sötétségnek hatalma. Luk 22:53.

érezhető a gonosz jelenléte. A Gecsemáni³ (Máté 26:36; Mk 14: 32) kertjében a tanítványokat mély álom formájában ragadta meg, a mellettük imádkozó Jézust pedig elmondhatatlan rettegetésekkel szorította préselte. Jóbot, a nagy szenvedőt is megkörnyékezte, Elifáz barátján keresztül pedig ezt mondta és tette:

- „Egy szó lopódzott hozzám, de csak valami nesz ütötte meg abból a fületem, éjjeli látomásokon való töprengések között, amikor mély álom fogja el az embereket. Félelem szállt rám és rettegetés, reszketett minden csontom. Szellem suhant el előttem, és testemen a szőr felborzolódott. Megállt, de nem ismertem föl; egy alak volt a szemem előtt, csend volt, majd egy szót hallottam:
 - o Vajon igaz-e Isten előtt a halandó? Teremtője előtt tiszta-e az ember? Íme, szolgáltaiban sem bízhat, és angyalaiban is talál hibát. Hát még azokban, akik agyagházakban laknak, amelyeknek porban van az alapjuk, és könnyebben szétnyomhatók a molynál. Reggeltől estig széttörnek, és anélkül, hogy észrevennék, örökre elvesznek. Ha kiszakítják sátruk cövekét, nem hálnak-e meg, mégpedig bölcsesség nélkül?” Jób 4: 12-21.

Valóságos szellemi hadviselés ez, és ehhez a háborúhoz valóságos szellemi fegyverzetre van szükségünk, amelyek a mennyben készülnek és Krisztus adja reánk, sőt a küzdelemnek ebben a tűzében Ő maga nemesít bennünket a maga fegyvereivé, önmagához hasonló mennyei fegyverré alakít át!

Ezt mondja erről a Lélek:

Ne félj, mert én veled vagyok, napkeletről meghozom magodat, és napnyugatról egybegyűjtelek. Mondom északnak: add meg; és délnek: ne tartsd vissza, hozd meg az én fiaimat messzünnen, és leányimat a földnek végéről, Mindent, aki csak az én nevemről neveztetik, akit dicsőségemre teremtettem, akit alkottam és készítettem! Ézs 43:5-7.

Íme, én teremtettem a kovácsot, aki a paraszat éleszti és fegyvert készít mestersége szerint: és én teremtém a pusztítót is a veszésre! Ézs 54:16.

Én teremtettem a földet az ember és a barmot⁴ (...) az én nagy örömmel és az én kinyújtott karommal, és annak adom azt, aki kedves az én szemeim előtt: És most én odaadom mind e földeket Nabukodonozornak, a babiloni királynak, az én szolgámnak kezébe; sőt a mezei állatokat is neki adom, hogy neki szolgáljanak. Jer 27:5-6.

A történet szerint Jézus miután elmondta a magvető, a búza és a konkoly, a mustármag és a kovász példázatait, a tanítványai hozzá mentek és ezt mondták neki:

- Magyarázd meg nekünk a szántóföldben nőtt konkoly példázatát! Mt 13: 37.

Senki ne gondolja azt, hogy ők csupán a konkolyos példázatot nem értették, bizony a kérdésünk minden példázatra vonatkozott! Minden jó és igaz rabbihoz illően Jézus is a kérdésre vagy kérdéssel, vagy egy történettel a válaszol. Az örök élet diadala meglátásra vonatkozó kérdésekre is tehát Jézus a mustármag és a lisztbe elegyített kovász ikerpéldázatával válaszolt. Jézus Krisztus, úgy hirdette sok példázat által az Isten országának ígét, hogy azt a hallgatói megértsék, ez pedig akkor a mustárfa és a kovászos kenyeret készítő háziasszony példázata volt.

³ Γεθσημανί és Γεθσημανί (Gethszémané Gethszémani) 1) Gethszémané (Gat-semané/im), arámi eredetű földrajzi név, jelentése: olajprés. 2) Gethszémané (Károlinál: Gecsemáné), olajfakert az Olajfák hegye lábánál.

⁴ בְּהֵמָה (böhémáh) 1) nagytestű szárazföldi állat 2) háziállat, jószág 3) vadállat Etimológia: nőnemű főnév (nomen femininum) egy, a bibliai héberben csak származékszavak képzéséhez használt gyökből (בְּהֵמָה), melynek jelentése rokon nyelvekben (arab, etióp): 'néma', 'beszédképtelen'. Ejtsd: böhmá.

A háziasszony kenyérbéállításának példázatában a kovász által történő növekedés három mérce liszt mennyiségének határáig tart, ezt a mennyiséget a gazdasszony egy alkalommal készít el. A három mérce 40 liter lisztnek megfelel meg, vagy ötven kiló kenyérnek, 100 ember egy napi ételmének. Ez azért feltűnő, mert az ókori keleten mindig csak egy napra készítették kenyeret, mégpedig a családban személyenként egy lepénykenyeret. A példázat mégsem lépi túl a lehetőségesség határait, hiszen Sára, Ábrahám felesége, ugyan csak ennyi lisztből készített az Isten három angyalának kenyeret.⁵ Anna, a kis Sámuel édesanyja, szintén ennyit vitt fel Éli főpapnak Silóba.⁶ Gedeon úgyszintén ennyit ajánlott fel az Úr angyalának!⁷

Jézus, ha a példázattal az Ige hatalmának, Isten országa terjedésének megértését akarta volna elérni, elég lett volna csak a mustármag példázata. Miért kellett hát egy másik, azonos, vagy hasonló üzenetű példázatot is elmondania? Látni fogjuk, hogy azért, hogy ezt a nagy átalakuló változást saját magunkra, a saját egzisztenciákra tudjuk vonatkoztatni!

Látnunk kell, hogy ami történik általános, hétköznapi, érthető és mindennapos. Jézust sok egyszerű háziasszony hallgatta, akik minden nap kezükbe vették a kovászt, hogy elkészítsék a családnak a lepénykenyereket. Sokan közülük gerjedező szívvel fogadták a Jézus szavaiból áradó igazságot, életet, erőt és hatalmat, amely megragadta és Isten országába emelte őket. Micsoda öröm volt ez számukra? Mindazoknak, akik a zsinagógákban a férfiaktól elkerítve vehettek részt az istentiszteleteken, hisz Jézus által most hozzájuk is egészen közel jött az Isten országa!

- „Ilyen természetes és mindennapos mostantól fogva az Isten országa, mint az újaitok közt lévő kovász, amelyet mindennap megfогtok és belegyűrtök a tésztába”, - szólt hozzájuk a jézusi üzenet!

Jézus tehát a mindennapi kenyér elkészítésének tetteivel azokat az egyszerű asszonyokat kapcsolta össze Sárával, Izrael ősanynjával, Annával, Izrael első nagy prófétájának édesanyjával, Abigaillel, a Dávid király feleségével, aki kétszáz kenyeret vitt a bujdosó Dávid haragját lecsendesíteni, és a férje, valamint szolgálói életét megmenteni. Illés profétának kenyeret adó sareptai özvegyasszonynak hitével és Istennek való engedelmességével. A Zsidókhoz írt levél szerzője nem felejtette le Jézusnak ezt a tanítását, mert a hit hősei közt megemlíti azokat az asszonyokat, akik nélkül nem létezhetnének az ősatyák, Mózes, a népvezér Isten embere és Izrael által a legnagyobb tartott próféta, vagy a dicsőséges Dávid, ki a várva várt Messiás egyik előképe. Isten országa itt van és növekszik. Péter apostol is megtanulta Jézustól ezt az asszonyokra való odafigyelést. Így szólítja meg őket:

„Hasonlóképpen az asszonyok engedelmeskedjenek az ő férjeiknek, hogyha némelyek nem engedelmeskednek is az igének, feleségük magaviselete által ige nélkül is megnyeressenek; Szemlélvén a ti félelemben való fedhetetlen életeteket. Akiknek ékessége ne legyen külső, hajuknak fonogatásából és aranynak felrakásából vagy öltözékek felvevéséből való; Hanem a szívnek elrejtett embere, a szelíd és csendes lélek romolhatatlanságával, a mi igen becses az Isten előtt. Mert így ékesítették magukat hajdan ama szent asszonyok is, akik Istenben reménykedtek, engedelmeskedvén az ő férjeiknek. Miként Sára engedelmeskedett Ábrahámnak, urának nevezvén őt, akinek gyermekei lettetek, ha jót cselekedtek és semmi félelemtől nem rettegtek.” 1Pét 3, 1-6.

⁵ Gen. 18, 6

⁶ 1Sám. 1, 24

⁷ Bír 6, 19

Figyelem! Napjaink válságos időszakában a lányok, a nők, az asszonyok, az édesanyák azok, akik magukban hordozzák a halált legyőző élet ígérését! Jókebed édesnyák (4Móz 26:59) és a názáreti Mária ideje ez!

Összefoglalva az Ószövetségből megtudtuk, hogy ez a három mérce mérték az Istennek járó mennyiség volt, az Isten része, a neki felajánlott hála áldozatból. Ennél kevesebbet Isten nem fogadhatott el! Mindezt figyelembe véve ismét **Jézus Krisztus tökéletes váltságáldozatához** érkezünk meg. Ez az áldozat az, amit az ember bűnéért Isten igazságossága megkövetelt, és aminél kevesebb nem elégedhetett meg. Az Isten Fia áldozata minden bizonytalanságot az Isten kegyelmévé keleszti, kovászolja az Isten által kiválasztott népet. Más szóval a Jézus váltságáldozata tökéletesen el fogja végezni munkáját az Atya Isten minden választottja életében, úgy ahogy a kovász, sütésre és fogyasztásra kész kenyérré teszi a három mérce lisztet. Jézus az Atya Istennek hatalmas váltságművét minden bizonytalanságot beteljesíti. („Elvégeztetett!”)⁸

Izraelben közismert volt a világbirodalmat jelentő **nagy fa** metaforájának ókori szemlélete is. Az Ószövetségben a kép mind pozitív, mind negatív értelemben előfordul. A Szentírásban mindjárt a második fejezet elején azt olvassuk, hogy Isten az Éden fái közül megkülönbözteti az élet fáját, és a jó és gonosz tudásának fáját,⁹ egy-egy nagy világbirodalom szimbólumaként. Így utal rá már Ézsaiás próféta. Ismerte ezt Ezékiel próféta, aki a Dávidi dinasztia helyreállításáról jövendöl a 17 részben, de a 31 fejezetben. Felhasználta Dániel próféta, akinél **Nabukonodozor**, a Babilon birodalom legnagyobb királya lesz ez a titoktaos nagy fa, ő magasztalja fel magát az Isten előtt,¹⁰ az Isten helyére állva.

Kezdet kezdetén az Isten figyelmeztetése ellenére a bűneset bekövetkezett, mely után az ember többé soha nem ehetett az élet fájáról, így be kellett érnie a jó és gonosz tudása fájával. Tudjuk, hogy a jó és gonosz tudása fáját választó emberiség az özönvíz aratásában lelte végső sorsát!

Izrael fiai történelmi tapasztalataiból tudták, hogy milyen volt az a hosszú 430 évig tartó időszak, amikor Ábrahám gyermekei Egyiptom fájának árnyékában éltek. Mámorosan gondoltak Dávid és fia Salamon megszőpített birodalmára, amikor a dávidi dinasztia nagy fájának oltalmát élvezték, amíg azt az asszír-babiloni birodalom által Isten ki nem vágatta. De elevenen emlékeztek a 70 évig tartó Babiloni lombok életüket elsorvasztó árnyékára is. Amikor pedig elhangzik a példázat, a Római birodalom terjesztette ki felettük hatalmas ágainak fojtó árnyékát. A bibliai és a tudományos történelemből egyaránt tudjuk, hogy milyen emberi birodalmak és uralmak követték egymást mind a mai napig. Sőt a próféták szavának hitelt adva azt is tudjuk, hogy milyen sorsa lesz ennek a legutolsó hatalmaknak, uralomnak és birodalmaknak, amely Krisztus visszajöveteléig emeli magát az Isten és az Ő Krisztus helyére?

Azt azonban nem tudjuk, hogy milyen királyság oltalmát és áldásait élvezték volna, ha Ádám és Éva az élet fáját választotta volna. Hasonlóképpen el van rejtve előlünk az is, hogy Krisztusban milyen dicsőség vár bennünket, mert egyfelől olyan az, amelyet szem nem látott, fül nem hallott és emberi szív, elme meg nem gondolhat (1Kor 2:9), másfelől, jelenleg még be is van pecsételve, hogy embernek az kimondhatatlan beszéd legyen, amelyeket nem szabad embernek kibeszélnie (2Kor 12:4). Így jutunk el oda, hogy be kell érniünk azzal, amit a mustármag és a kovász csodáján keresztül láthatunk meg az eljövendő dicsőségből!

Jézus szerint Isten országa, vagy a mennyeknek országa olya közvetlenül van jelen az életünkben, mint amilyen hétköznapi tett egy parányi mustármag elvetése vagy a házasszony

⁸ Ján 19, 30

⁹ Gen. 2, 9; 16-17.

¹⁰ Ésa. 11, 1; 62, 13; Ez. 17, 22-24; 31; Dániel, 1-25;

kenyérkészítése a családja számára. Mivel mindkettő a mindennapi élet rutinja, már-már teljesen észrevétlen.

De hogy lehet nem észrevenni a megterített asztalt és a termőre fordult veteményeskertet? Csak úgy, ha egyetlen életet adó Istent lecseréljük, biológiára, kémiára, véletlenek végtelen sorára, vagy a személyi kultusszal „imádott” emberre, amilyen a szüleim idejében Sztálin volt, az én időmben pedig Ceausescu!

Több mint valószínű, hogy Jézus a **mustárfa** példázattal több kérdést vetet fel, mint amennyit megválaszolt, mert a mustárfa nem hasonlít az addig ismert **nagy fák** egyikére sem! A mustárfa nem tűnik ki szépségével Éden fái közül.¹¹ A mustárfa nem kérkedő, nem vonzó, nem kívánatos a bölcsességéért, és nem csábítja a szemet sem.¹² Sőt ellenkezőleg. Felnő Isten előtt, mint egy vesszőszál. Mint gyökér a száraz földből. Nincs neki alakja se ékessége.¹³ Nem felhők közé emelkedő cédrus.¹⁴ Sokan csak iszonyodnak tőle, annyira torz.¹⁵ Ránéztünk, de nem volt neki szép alakja, amiben gyönyörködhattünk volna, sem oly külsejű, amiért kedvelhettük volna. Megvetett volt és az emberektől elhagyott. Eltakartuk arcunkat előle, megvetett volt, nem törődünk vele.¹⁶ A mustárfa nem akar az egekig nőni, mint Egyiptom, vagy Babilon és a többi birodalmak. A mustárfára nem irigykednek az Isten kertjének, Édennek fái.¹⁷ A mustárfának sem gyökerét, sem törzsét nem éri fejsze, mint ahogy Egyiptomot és Babilont, később Keresztelő János próféciájának megfelelően Izraelt¹⁸ és végül a mindenkori gonoszság birodalmát szimbolizáló Babilont, Egyiptomot és Szodomát igen.

Ez a mustárfa megmarad és életet ad! Benne és általa olyan birodalomról tanít Jézus, amelyik a mustármag látszólagos erőtlensége által van jelen közöttünk és bennünk. Olyan uralomról, ami nem látványos, nem vonzó a világ számára, de annál gyönyörűsegebb Isten választottjai számára és ami nagyon fontos, bár elpusztíthatónak látszik, mégis elpusztíthatatlan!

Jézus olyan mennyei birodalomról tanít, amely a földön kétpólusú, akár az ellipszis. Egyik pólus a látszólagos erőtlenség, könnyű elpusztíthatóság, kicsiség, látványosság nélküliség, a másik pólus az eljövendő, kibontakozásban lévő örök nagyság, erő, elpusztíthatatlan élet és dicsőség. A kettő egy! Nem lehet szétválasztani. Összetörni sem lehet. Semmi nem állhat az útjába! A pokol kapui sem vehetnek felette diadalt. Mindent magába foglal, mindenre kihat, mindent átjár, mint a lisztben elkevert kovász, mindent meg fog változtatni, mindent a maga lényegévé fog átalakítani, ami ebben a jelenlegi világban van, amiképpen azt a kovász teszi a tésztával!

Krisztus ezt a megígért és önmaga lényegévé átváltoztatott országot hozza el nekünk, és ebbe az Isten országába fognak özönlenni napkeletről és napnyugatról, északról és délről a pogányok, és letelepedni Ábrahámmal, Izsákkal és Jákobbal együtt,¹⁹ úgy, mint a mustárfa lombjai közé a madarak.

Olyan Isten országáról tanít Jézus, amely legyőz és túlél minden más uralmat és uralkodást, mert szent gyökerére soha nem kerül fejsze, törzsét és ágait pedig nem égeti meg az ítélet tüze. Ezt a birodalmat nem fertőzi meg a bűn. Nem rontja meg a hatalomszomjúság, a nagyravágás,

¹¹ Gen. 2, 8; Ez. 31, 8.

¹² Gen. 2, 6; 1 János 2, 16

¹³ Ésa. 53, 2a;

¹⁴ Ez. 31, 3

¹⁵ Ésa. 52, 14a

¹⁶ Ésa. 53, 2b-3.

¹⁷ Ez. 31, 9

¹⁸ Mt. 3, 10; Lk. 3, 9;

¹⁹ Mt. 8, 11; Lk. 13, 28-29; Ésa. 2, 2-3, Mik. 4, 1-2.

az Istennel való versenyzés vágya, a kérkedés és a romlásnak megannyi kívánsága, sem a mulandóság vagy a halál.

Olyan Isten országáról, ahol a mustármagnyi csekély kezdettel ellentétben áll a fává lett csodálatos végeredmény. Ennek a különbségnek a csodájára hívja fel Jézus a figyelmünket. A Jézus vonzásában, benne bízva meg kell tanulni az egyáltalán nem biztató kezdetet, a vég felől nézni és látni. Aki a 2-3 méterre is felnövő mustárfára tekint, majd az alig egy milliméter átmérőjű kis mustármagra, nem kételkedhet, hogy a legkisebb magban milyen csodálatos életerő van. Jézus Isten országa teljessége felől irányítja figyelmünket a kezdetre, amely már így nemcsak ígéret, hanem beteljesedett bizonyosság.

Aki pedig Krisztus húsvéti feltámadása felől látja Jézus nagypénteki szenvedéseit, vagy betlehemi születését, nem kételkedhet abban, hogy a reménytelennek, sőt egyenesen kudarcnak látszó kezdetben benne van a minden hatalommal rendelkező vég. Isten különös ajándékának köszönhetően így látták a próféták, ezért van annyi erő és vigasztalás a jövődöleéseikben.

Más, egyszerűbb szavakkal mindez a magról szól, amelyben benne van a nemének megfelelő növény vagy fa térképe. Így van benne a kezdeti első teremtésben az új teremtés is! Ilyen az igemag is. Nem válik Isten országává, hanem maga az Isten országa!

A Jézus hallgatói, amikor a példázatot átélve hallgatták, megéreztek valamit Isten krisztusban közvetlenül lett szeretetének és az Ő országának örökkévaló diadalából. Akkor a tanítványok és a Krisztust körülvevő sokaság még nem tudta, hogy Jézus az a parányi mustármag, amelyik hatalmas fává lesz.²⁰ Így beszélt önmagáról Jézus, mert tudta, hogy milyen megbotránkozató az ő küldetése.²¹

Mindebből pedig azt a következtetést vonhatjuk le, hogy Jézus az Ő igehirdetésének a kezdetén a mennyei Atya üdvtervéről, és Krisztus örök életet adó csodálatos győzelméről tanított e nagyon egyszerű példázat által. A mustárfává növekedett mustármag által is önmagáról beszélt, arról a váltásról, amelyet Ő minden emberbe eljuttathat kereszthalála és feltámadása által. Mi látszhatott volna a legnagyobb erőtlenségnek, mint a Názáreti Jézusnak kínhalála, aki Isten Fiának vallotta önmagát? Mi lett volna nagyobb kudarc, mint a megalázott Messiásnak elbukása, akitől Izrael az örök és dicső helyreállítását várta?²² Melyik fa a legellenszenvesebb, melyik fa a legreménytelenebb, melyik fa legutáltabb és legátkozottabb, ha nem a keresztfá? Melyik fa az, amiben a zsidók botránkozást, a görögök pedig csupán bolondságot találnak, ha nem a Krisztus keresztfé? És mégis ez a legdicsőségesebb, a leghatalmasabb, a legcsodálatosabb fa, amelynek erejétől megszámlálhatatlan seregek támadnak új és örök életre! Ez az a fa, amelyikre, ha valaki hittel tekint fel, örök életet nyer.²³

Jézus arról a hitről tanított ma is minket, amelyik tapasztalatból tudja, hogy Isten ereje erőtlenség által végeztetik el,²⁴ mert Isten erőtlensége erősebb az emberek erejénél.²⁵ Ezért Pál apostollal együtt vallja:

„Annakokáért azokban az erőtlenségekben, bántalmazásokban, nyomorúságokban, üldözésekben és szorongatásokban gyönyörködöm, amelyek Krisztusért és az ő evangéliumáért engem értek; mert amikor erőtlen vagyok, akkor vagyok erős.”²⁶

²⁰ Márk 4, 32; Dán. 2, 44-45

²¹ János 6,41; 61-62

²² Ap.Csel. 1, 6

²³ János 3, 14-15

²⁴ 2Kor. 12, 9

²⁵ 1 Kor. 1, 25

²⁶ 2 Kor. 12, 10

Jézus olyan reménységért, bizalomért, türelemért és az Isten országára történő rácsodálkozásért, valamint a Krisztus szerinti erőtlenségben való gyönyörködésekért ösztönöz minket könyörögni, amilyen áhítattal az akkori hallgatói rácsodálkoztak a mustármagban levő életerőre, mi pedig Isten Lelke által megvilágított elménkkel szemlélhettük Mindenható és élő Urunkat. Ámen